

Libera circulație a mărfurilor și importanța sa pentru magistratul național

Lect. univ. dr. Popa Nistorescu Cristina*

The main objective of the European Economical Community Treaty was to remove the economical barriers between the European member states. For this purpose, the Treaty established the Single Market which has at the base of its function the fourth liberties: the free movement of goods, persons, services and capitals. The free movement of goods from an European member state to another member state of E.U. imply the elimination and the interdiction of custom duties and other taxes with an equivalent consequence, and the interdiction of quantitative restrictions to the good exchanges and other measures with an equivalent consequence to these restrictions between the member states.

„Uniunea Europeană concepută ca o „Piață Comună” pentru popoarele Continentului s-a dezvoltat și consolidat, continuând să fie un punct de atracție pentru multe țări. La baza fluxurilor comerciale din interiorul Uniunii Europene au fost așezate reguli riguroase, care au devenit standarde pentru noii membrii. Între aceste reguli, cele privind „libera circulație a mărfurilor” au o importanță deosebită pentru buna funcționare a pieței unice europene”.¹

Piața internă înseamnă locul de întâlnire al cererii și ofertei în ceea ce privește un produs, astfel că nu trebuie impuse limitări sau condiționări la intrarea produsului pe piața națională a unui stat membru. Aceste limitări sau condiționări pot fi reprezentate de taxele vamale sau impunerea de cote. Dar acestea nu constituie singurele obstacole în calea intrării unui produs pe o piață. Statele membre, prin intermediul legislației adoptate pentru protejarea piețelor naționale, pot afecta circulația mărfurilor într-o manieră ce restricționează activitatea economică, fără ca, la o primă vedere, aceasta să fie discriminatorie. Astfel, de exemplu, într-un caz ipotetic, dar relevant pentru acele măsuri care nu sunt discriminatorii, la o primă vedere, pentru produse străine, dacă legislația națională ar permite deschiderea magazinelor numai două ore pe săptămână, această măsură ar descuraja producătorii din alte state să furnizeze mărfuri pentru această piață, ceea ce are ca rezultat prevenirea creării unei piețe interne la nivel comunitar.² Totuși, Tratatul cu privire la crearea Comunității Economice Europene permite restricționarea liberei circulații a mărfurilor în vederea protejării unor valori recunoscute de dreptul comunitar, cum ar fi mediu sau protecția consumatorilor și a sănătății.

*Autoarea este cadru didactic la Facultatea de Drept și Științe Administrative a Universității din Craiova

¹ D. Mazilu – *Libera circulație a mărfurilor – exigență fundamentală a comerțului european și mondial*, Revista de drept comercial nr. 1/2007, pg. 88.

² T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Editura C. H. Beck, București, 2006, pag. 101.

Realizarea Uniunii Vamale se traduce prin anularea progresivă a drepturilor vamale și a altor restricții cantitative la intrările și ieșirile de mărfuri. Astfel, art. 23 CEE interzice drepturile vamale atât la import, cât și la export, precum și toate taxele echivalente. Interdicția nu este absolută pentru că o derogare este autorizată și ea ține de justificările ce decurg din moralitatea publică sau ordinea publică ori din protejarea sănătății și a vieții persoanelor, precum și din protejarea proprietății industriale și comerciale.³

Înainte de a aborda libera circulație a mărfurilor este necesar să precizăm sensul termenului „marfă”, deoarece nu s-a recurs la noțiunea juridică de „bun”. Dreptul originar nu este de mare ajutor și, în plus, face distincție netă între mărfuri și servicii, cărora le consacră capitole diferite. Dreptul derivat are în vedere mărfurile sau produsele. De exemplu, directiva 85/374/CEE cu privire la responsabilitatea fabricării produselor defectuoase, definește produsul ca fiind „orice mobil, chiar dacă este încorporat într-un alt mobil, sau într-un imobil. Termenul [...] înseamnă la fel de bine electricitate”. Caracterul imaterial nu este, deci, determinant. Curtea de Justiție se limitează să vadă în mărfuri „produse apreciabile în bani sau susceptibile să formeze obiectul tranzacțiilor comerciale”, fără mai multe precizări.

Uniunea vamală, înfăptuită încă din 1 iulie 1968, constituie una din bazele Comunității. Ideea care a stat la baza creării unei uniuni vamale a fost aceea de a degreva comerțul din cadrul Comunității de taxe și de alte bariere comerciale, care îngreunează libera circulație a mărfurilor. Așa cum am mai precizat, Curtea de Justiție consideră mărfuri toate obiectele materiale care pot fi deplasate peste granițe și care pot constitui obiect al unor operațiuni comerciale. Astfel, curentul electric și gazul pot constitui mărfuri în sensul reglementărilor comunitare.

Uniunea vamală este compusă din două elemente: interzicerea taxelor de import și export, precum și a oricăror altor taxe cu efect echivalent taxelor vamale între statele membre (art. 23 din Tratatul CEE) și stabilirea unui tarif vamal comun.

Constituie taxe vamale acele taxe care sunt denumite ca atare, și care se aplică mărfurilor la trecerea acestora peste granițe.⁴

Interdicția drepturilor vamale și a taxelor cu efect echivalent se aplică mărfurilor originare din statele membre, precum și produselor provenite din statele terțe, care circulă liber în statele membre. Sunt considerate ca circulând liber într-un stat membru produsele provenite din statele terțe, pentru care formalitățile de import au fost îndeplinite, iar drepturile vamale sau taxele cu efect echivalent au fost percepute în acest stat membru, dacă nu au beneficiat de rambursarea totală sau parțială a acestor drepturi – art. 10 CEE.

Tariful vamal comun se aplică între statele membre și statele terțe și se mai numește tarif exterior comun. El se aplică tuturor produselor care provin din state terțe și care intră pe teritoriul vamal al Uniunii Europene. Introducerea acestui tarif vamal comun pentru statele terțe are ca scop preîntâmpinarea denaturării concurenței între statele membre. Prin introducerea lui, faptul că un anumit produs

³ Cyril Nourissat – *Droit communautaire des affaires*, 2e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2005, pg. 95.

⁴ G. Gornig, I.E. Rusu – *Dreptul Uniunii Europene*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pg. 93

este importat într-un anumit stat membru este lipsit de importanță, atâta timp cât se aplică același tarif vamal în toate statele. De la intrarea în vigoare a tarifului vamal comun, statele membre nu mai pot modifica în mod unilateral tariful vamal. Tariful vamal comun enumeră toate mărfurile în mod sistematic, pe poziții și cu câte un cod individual pentru fiecare. Pentru fiecare marfă se precizează cuantumul taxei vamale, sub formă de procent din valoarea mărfii iar tariful este actualizat periodic.⁵

Potrivit art. 227 din Tratatul CEE și art. 3 din Codul vamal, teritoriul vamal corespunde teritoriului statelor membre, cu excluderea teritoriului altor state, prin care înțelegem și statele care au semnat acordul de asociere la Uniunea Europeană.

Drepturile vamale au două scopuri: de instrument de protecție desemnat să elimine sau să reducă importul prin creșterea prețului acestuia și de mijloc de obținere a unor venituri pentru bugetul țărilor care le aplică.⁶

Prin urmare, Curtea de Justiție a precizat faptul că interdicția taxelor vamale nu depinde de scopul pentru care sunt create și aplicate acele taxe, ci de efectul acestora.⁷ Astfel, de exemplu, atunci când Italia a impus o taxă pe exportul bunurilor artistice, istorice și arheologice, Comisia a considerat că reprezintă o încălcare a liberei circulații a mărfurilor, prin aplicarea unor taxe la export și a introdus acțiune în fața Curții împotriva Italiei. În apărare, Italia a susținut că aceste bunuri nu trebuie să fie considerate drept mărfuri pentru scopul regulilor uniunii vamale și că adevăratul scop al acelei taxe nu era de a crește veniturile statului, ci de a proteja moștenirea artistică și istorică a țării. Curtea a respins argumentele Italiei, definind mărfurile ca fiind produsele cu valoare monetară și care pot forma obiectul unor tranzacții comerciale. Deși natura bunurilor prevăzute de legea italiană era distinctă de alte tipuri de bunuri, și acestea aveau valoare monetară și erau subiectul tranzacțiilor comerciale, iar argumentul era întărit și de faptul că legea italiană impunea taxa în discuție proporțional cu valoarea bunurilor.⁸ De asemenea, Tratatul CEE nu face distincție între scopurile taxelor impuse de state, spunând doar că taxele sunt interzise.⁹

Taxele cu efect echivalent fac obiectul reglementării exprese conținută în Tratatul de la Roma. În această privință, art. 9 CEE, art. 12 CEE și art. 16 CEE privesc nu numai taxele vamale, dar și alte taxe cu efect echivalent acestora. Această reglementare a devenit necesară pentru a înlătura posibilitatea interpretării în mod tendențios, stricto sensu a prevederilor Tratatului, ceea ce ar fi dus la posibilitatea creării unui alt gen de taxe, dar tot cu efect protecționist.¹⁰

În lumina dispozițiilor art. 16 CEE, interdicția taxelor cu efect echivalent drepturilor vamale, oferă posibilitatea sancționării statelor membre, când acestea

⁵ G. Gornig, I. E. Rusu – *op. cit.*, pg. 94.

⁶ C. Mladin, D. Epure – *Drept vamal*, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1997, pg. 155-279.

⁷ T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Ed. C. H. Beck, București, 2006, pg. 102.

⁸ T. Ștefan – *op. cit.*, pg. 102-103.

⁹ Idem, *op. cit.*, pg. 102.

¹⁰ P. Corruble, F. Aubert, J. B. Avel, M. Charbit, C. H. Dechelette, P. Circh – *Droit europeen des affaires*, Dunod Paris, 1998, pg. 75.

aplică taxe, care deși legale în aparență, produc un efect similar drepturilor vamale și antrenează un efect descurajant asupra importurilor ori exporturilor.

În anul 1969, Curtea de Justiție a oferit o definiție dezvoltată asupra noțiunii de taxă cu efect echivalent drepturilor vamale, arătând că „toate obligațiile pecuniare, fie ele minimale, unilateral impuse indiferent de numele și tehnica impunerii, care lovesc mărfurile naționale sau străine, cu rațiunea de a face ca ele să treacă frontiera atunci când nu sunt un drept de vamă propriu-zis, constituie o taxă cu efect echivalent în sensul art. 9, 12, 13 și 16 din Tratat, chiar dacă ele au fost percepute în profitul statului, nu au exercitat un efect discriminatoriu sau protector și produsul impozitat nu se găsește în concurență cu o producție națională”.¹¹

Urmare acestei interpretări date de Curtea de Justiție a fost calificată ca fiind o taxă cu efect echivalent unui drept de vamă și impunerea unei redevențe percepută de autoritățile franceze cu ocazia controalelor sanitare la frontieră, cu privire la importurile de carne de oaie provenită din Marea Britanie.¹²

Curtea de Justiție a mai identificat ca taxe având efect echivalent: taxa pentru acoperirea costurilor impuse de analiza statistică a circulației mărfurilor peste granițe, taxele pentru controlul de calitate al produselor destinate exportului, taxele impuse ca urmare a inspecției sanitare a produselor la trecerea frontierei.

O taxă nu este echivalentă unui drept vamal, dacă ea remunerează un serviciu făcut de statul care a perceput-o, cu condiția ca acest serviciu să fie în relație directă cu comercializarea produsului în statul care importă. Adică, în cazul redevenței pentru controlul sanitar, această taxă, pentru a scăpa de calificarea de taxă cu efect echivalent, trebuie să fie proporțională cu serviciul făcut și la prețul real al controlului; din contră, ea va constitui o taxă cu efect echivalent dacă este destinată administrării funcției de menținere a unui regim fitosanitar de interes general, în lipsa unei legături între acest serviciu și comercializarea produsului la care se referă.¹³ Cu alte cuvinte, statele membre pot taxa o marfă datorită serviciilor furnizate importatorilor sau exportatorilor, această posibilitate fiind atent supravegheată de către Curte și limitată de criterii stricte. De asemenea, taxa nu poate depăși valoarea sau costurile serviciului furnizat importatorului/exportatorului și poate fi impusă doar în cazuri speciale. Activitatea administrativă destinată menținerii unui sistem impus de interesul general, de exemplu, inspecții fito-sanitare, nu poate fi considerată serviciu furnizat importatorului/exportatorului și nu justifică plata unor sume către stat.¹⁴

În soluțiile pronunțate, Curtea de Justiție a subliniat că interzicerea drepturilor vamale și a taxelor cu efect echivalent este nu numai imediată și cu aplicare directă – astfel încât importatorul are dreptul de a cere rambursarea taxei înaintea unei jurisdicții naționale competente pentru a obține repararea prejudiciului ce ar putea rezulta din aplicarea acestei taxe – dar și generală, în

¹¹ CJCE, Comisia vs. Italia, dos. Nr. 24/1968.

¹² CJCE, Comisia vs Franța, hot. 25 septembrie 1979, dos. nr. 232/1978.

¹³ P. Corruble – *op. cit.*, pg. 79; C. Gavalda, G. Parleani – *Traite de droit communautaire des affaires*, Litec, Paris, 1992, pg. 49.

¹⁴ T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Ed. C. H. Beck, București, 2006, pg. 105.

sensul că nu contează scopul percepției drepturilor vamale și destinația acestor încasări – ea fiind, de asemenea, și absolută – în sensul că nu sunt admise excepții.

A doua mare regulă, care stă la baza liberei circulații a mărfurilor, este interdicția de restricții cantitative la schimburile de mărfuri și de măsuri cu efect echivalent acestor restricții între statele membre.

Articolul 28 al Tratatului CEE interzice impunerea de restricții cantitative asupra importurilor și toate celelalte măsuri cu efect echivalent. Curtea a definit „restricțiile cantitative” ca fiind măsurile ce pot restrânge, total sau parțial, în conformitate cu circumstanțele, importul, exportul sau tranzitul mărfurilor. Aceste măsuri sunt cele ce introduc limitări în funcție de cantitatea sau valoarea produselor în cauză.

Cu alte cuvinte, în cazul restricțiilor cantitative este vorba de limitări la importul sau exportul mărfurilor ce iau forma reglementărilor statale directe sau indirecte.

Dispozițiile art. 30 CEE, art. 34 CEE au ca obiect interdicția limitărilor cantitative la import sau export și a măsurilor cu efect echivalent (art. 30 CEE: „sunt interzise între statele membre restricțiile cantitative la import, precum și toate măsurile cu efect echivalent”, art. 34 CEE: „restricțiile cantitative la export, precum și toate măsurile cu efect echivalent sunt interzise între statele membre”). Aceste interdicții sunt cu aplicabilitate directă și permit sancționarea tuturor formelor de restricții cantitative, deghizate, aplicabile de statele membre, față de importurile din alte state membre, în vederea protejării producției naționale. Aceste măsuri au fost reținute de Curtea de Justiție ca fiind de esența liberalizării schimburilor și realizării pieței unice.

Deoarece tratatele nu definesc noțiunea de măsură cu efect echivalent i-a revenit Comisiei și Curții de Justiție misiunea de a preciza sensul noțiunii, oferindu-se diferite definiții.

În directiva nr. 70/50 din 22 decembrie 1969 Comisia a indicat că „această noțiune include dispozițiile normative, legislative, administrative, inclusiv practicile administrative, adică toate actele ce emană de la o autoritate publică și care reprezintă obstacole la importuri, care puteau avea loc în absența acestor reglementări, adică a actelor care fac importurile prea dificile sau oneroase față de produsele naționale”.

În hotărârea Dassonville pronunțată la 11 iulie 1974¹⁵, Curtea de Justiție adoptă o interpretare prea largă a noțiunii de măsură cu efect echivalent, deoarece afirmă că „toate reglementările comerciale ale statelor membre susceptibile de a împiedica direct sau indirect, actual sau potențial comerțul intercomunitar sunt considerate ca măsuri cu efect echivalent”. Astfel, sunt avute în vedere toate măsurile statale, cu efect general, care prin natura lor produc sau sunt susceptibile să producă, un efect direct sau indirect asupra importurilor, exporturilor, comercializării sau utilizării produselor. În acest sens intră în această categorie și măsurile fiscale adoptate de state.

¹⁵ CJCE, dos. 8/1974.

În interpretarea deciziei Curții se înțelege că nu conta dacă reglementările statale erau sau nu dotate cu forță obligatorie, dacă ele produceau doar piedici pur formale sau efecte potențiale, dacă piedicile erau slabe, sau dacă aceste măsuri aveau un caracter temporar, întrucât pentru a funcționa interdicția era suficient ca schimbul de mărfuri să fi devenit mai dificil sau mai oneros.¹⁶

Curtea de Justiție, în afacerea „Cassis de Dijon”¹⁷ aduce precizări asupra incompatibilității „piedicilor tehnice” cu art. 30 CEE. Pe scurt, afacerea se referă la o lege germană, referitoare la comercializarea băuturilor spirtoase, care determina un nivel minim al gradelor de alcoolizare, pentru diferitele categorii de băuturi spirtoase. Societatea Rewe – Zentral a cerut administrației germane a monopolului alcoolului autorizația de a importa din Franța lichior de coacăze negre de Dijon. Autorizația a fost refuzată pe motivul că acest produs avea o tărie situată între 15 – 20⁰, iar legea prevedea o tărie minimală de 25⁰ pentru alcoolurile de fructe. Societatea Rewe – Zentral a arătat că fixarea unei tărie minime a alcoolului împiedică desfacerea în Germania a produselor alcoolizate, originare din alte state membre și, prin urmare, este contrară art. 30 CEE.

Mărfurile trebuie să poată circula în mod liber, fără obstacole, pe întreg teritoriul comunitar. Acest principiu nu înseamnă că statele membre nu au nici o posibilitate să se opună intrării pe teritoriul național a unei categorii de mărfuri importată de la un alt stat membru. Cea mai bună dovadă în acest sens este că, de la început, s-a prevăzut în tratat că statele membre puteau interzice sau restrânge importurile sau exporturile în măsura în care aceste restricții sau interdicții sunt justificate prin motive de moralitate publică, de ordine și securitate publică, de motive privind protecția sănătății și a vieții persoanelor.¹⁸

Piedicile tehnice reprezintă un aspect particular al măsurilor cu efect echivalent, rezultă din caracterul disparat al legislațiilor naționale cu privire la compoziția și securitatea produselor și sunt susceptibile să producă un efect restrictiv asupra schimburilor între statele membre, ele producându-se când un stat refuză importul unui produs pe motiv că nu corespunde normelor (standard) în vigoare pe teritoriul său. Astfel, Consiliul de Miniștri, în baza art. 100 și 100A din Tratatul CEE a adoptat, la propunerea Comisiei o directivă de armonizare a legislațiilor naționale, care de fapt nu a fost aplicată decât după intrarea în vigoare a Actului Unic European, directiva având ca scop suprimarea piedicilor tehnice. Prin urmare, hotărârea în cazul „Cassis de Dijon” a instituit principiul recunoașterii mutuale a produselor legal fabricate și comercializate în statele membre ceea ce reprezintă baza liberei circulații a produselor.

În literatura de specialitate, în conformitate cu hotărârile Curții de Justiție în diferite cazuri, au fost oferite următoarele exemple de măsuri cu efect echivalent:

¹⁶ P. Corruble s.a. – *Droit europeen des affaires*, Dunod, Paris, 1998, pg. 79.

¹⁷ Afacerea – *Coacăze negre de Dijon*, CJCE, 20 februarie 1979.

¹⁸ Cyril Nourissat – *Droit communautaire des affaires*, 2^e edition, Ed. Dalloz, Paris, 2005, pg. 104.

1) piedicile tehnice, care privesc reglementări referitoare la compoziția produselor, efectul restrictiv asupra schimburilor rezultând din disparitatea legislațiilor naționale și a lipsei armonizării comunitare în materie.

2) reglementările naționale ale prețului. Acestea pot fi contrare art. 30 CEE atunci când prețul fixat se situează la un astfel de nivel, încât produsele importate sunt defavorizate în raport cu produsele naționale identice, fie pentru că ele nu pot fi desfăcute în mod profitabil în condițiile impuse, cum este cazul măsurilor de blocaj de preț sau de preț minim, fie pentru că avantajul concurențial rezultând din prețul de revânzare interior se găsește neutralizat cum este cazul măsurilor de blocaj de preț sau de preț minim.

3) constituie măsuri cu efect echivalent destinate să favorizeze producția națională, în special în materie de publicitate, măsurile particulare impuse importatorilor, cum ar fi de exemplu, obligația impusă unei societăți comerciale, stabilită în alt stat membru care dorește să vândă bunuri la licitație în Franța de a se înscrie în registrul comerțului de la locul vânzării; măsurile de control ale mărfurilor când mărfurile naționale nu sunt supuse acestor măsuri; măsuri referitoare la comercializarea mărfurilor sau măsuri restrictive de distribuție.

Nu constituie măsuri cu efect echivalent acele măsuri ce se aplică la fel și produselor naționale și celor importate care restrâng consumul, vânzarea sau oferta de băuturi doar la cele ce au o anumită tărie.

Curtea autorizează restricționarea de către un stat membru a importului de produse dintr-un alt stat membru, care nu sunt conforme cu prevederile legislației statului în care sunt importate, dacă aceste măsuri sunt necesare pentru satisfacerea unor cerințe obligatorii, cum ar fi: eficiența supravegherii fiscale, protecția sănătății publice, corectitudinea tranzacțiilor comerciale, protecția consumatorilor, a patrimoniului cultural sau a mediului.

În concluzie, articolul 30 al Tratatului CEE autorizează interdicțiile sau restricțiile la importuri, exporturi sau pentru mărfurile care tranzitează teritoriul unui stat membru, justificate pe motive de moralitate publică, ordine publică sau siguranță publică; protecția sănătății și a vieții persoanelor, animalelor sau plantelor; protecția patrimoniului național cu valoare artistică, istorică sau arheologică sau protecția proprietății industriale și comerciale.

Derogarea va fi admisă doar dacă producția sau comerțul cu mărfurile în cauză nu a fost supusă armonizării în cadrul legislației comunitare. Măsura va fi justificată fie ca o excepție prevăzută de art. 30, fie ca o cerință obligatorie, dacă se aplică atât produselor fabricate pe plan național, cât și celor din import; prin urmare, nu este discriminatorie, este adecvată atingerii scopului propus și este proporțională.¹⁹

După cum se știe, dreptul comunitar are prioritate față de oricare prevedere a dreptului național. Prioritatea dreptului comunitar față de dreptul național nu înseamnă înlăturarea (abrogarea) prevederilor naționale atunci când acestea sunt în conflict cu o normă comunitară, ci doar că, în baza principiului priorității de aplicare norma de drept intern nu se aplică în această situație. Norma națională va

¹⁹ T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Ed. C. H. Beck, București, 2006, pg. 116.

continua să fie aplicată în toate situațiile în care ea nu intră în conflict cu norma comunitară. O consecință a priorității dreptului comunitar este că instanțele naționale trebuie să acorde protecție juridică împotriva prevederilor dreptului național care nu sunt conforme cu dreptul comunitar.²⁰

Normele comunitare referitoare la libera circulație a mărfurilor au afectat foarte mult modul de reglementare al vieții economice în statele membre.

Legislației naționale i se va aplica principiul liberei circulații iar, în cele mai multe cazuri, judecătorul național va trebui să verifice dacă o măsură națională ce restricționează comerțul intracomunitar este totuși justificată. Justificarea va fi analizată fie prin prisma art. 30 TCE, fie îi va fi aplicată regula rațiunii. În practică aplicarea regulii rațiunii cere instanței naționale o analiză complexă și atentă.

Prevederile Tratatului referitoare la libera circulație a mărfurilor au fost interpretate foarte larg de către Curtea de Justiție. În consecință, excepțiile și justificările pentru obstacolele în calea liberei circulații sunt strict interpretate, într-un sens restrâns. Astfel, cerințele obligatorii, pe care statele membre le-au folosit pentru a justifica obstacole în calea importurilor sau exporturilor, au fost supuse unei interpretări stricte de către Curtea de Justiție care a folosit testul proporționalității. Acest test se aplică în două etape. În prima etapă se aplică testul necesității: se va verifica dacă obiectivul urmărit de măsura națională în discuție nu putea fi atins prin alte mijloace, care să nu împiedice comerțul.²¹ În a doua etapă, se aplică un test al echilibrului, care constă în adăugarea unei întrebări: efectul restrictiv asupra liberei circulații a mărfurilor este disproporționat față de scopul măsurii? Nu este, de exemplu, suficient ca statul membru să susțină că restricția se justifică prin protecția mediului. Statul membru trebuie să demonstreze că măsura este proporțională și necesară pentru atingerea unui obiectiv recunoscut de dreptul comunitar.²²

Efectul impunerii taxelor interne discriminatorii interzise de Tratat este același ca și impunerea taxelor având efect echivalent taxelor vamale. Toți cei care au plătit asemenea taxe au dreptul de a solicita restituirea sumelor de la autoritățile naționale implicate. Restituirea trebuie să urmeze regulile naționale de returnare a taxelor colectate în mod nejustificat.²³ Neabrogarea unei legi care împiedică procesul de restituire a taxelor nedatorate reprezintă o încălcare a art. 5 al Tratatului.²⁴ Dacă taxa a fost inclusă în prețul plătit de cumpărător, cel ce a plătit taxa nu poate solicita recuperarea.²⁵ Problema stabilirii unei dobânzi la restituire este de competența dreptului național.

²⁰ G. Gornig, I. E. Rusu – *Dreptul Uniunii Europene*, Editura C. H. Beck, București, 2006, pag. 63 – 64.

²¹ T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Editura C. H. Beck, București, 2006, pag. 129.

²² T. Ștefan – op. cit., pag. 129.

²³ T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Editura C. H. Beck, București, 2006, pag. 130 (analiză realizată din perspectiva jurisprudenței Curții Europene de Justiție).

²⁴ T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Editura C. H. Beck, București, 2006, pag. 130 (analiză realizată din perspectiva jurisprudenței Curții Europene de Justiție).

²⁵ T. Ștefan – *Introducere în dreptul comunitar*, Editura C. H. Beck, București, 2006, pag. 130 (analiză realizată din perspectiva jurisprudenței Curții Europene de Justiție).